ЗАТВЕРДЖЕНО
Розпорядження начальника
Старобільської міської військової
адміністрації Старобільського району
Луганської області
від 06 листопада 2026 року № 119

МІСЬКА ПРОГРАМА
розвитку культури, туризму, збереження та охорони культурної спадщини Старобільської міської територіальної громади на 2026–2027 роки

Старобільськ – 2026

1. Паспорт програми

Назва Програми	Міська програма розвитку культури, туризму, збереження та охорони культурної спадщини на території Старобільської міської територіальної громади на 2026 – 2027 роки (далі - Програма)
Мета Програми	збереження і розвиток культурного надбання, як ресурсу теперішніх і майбутніх поколінь, національно-патріотичне виховання; збереження культурної локальної ідентичності громади; збереження та популяризація елементів нематеріальної культурної спадщини Старобільської міської територіальної громади; підтримка культурного життя та надання культурних послуг; забезпечення сталого зв'язку між внутрішньо переміщеними мешканцями громади; розвиток гендерно орієнтованої безбар'єрної культурної політики.
Підстава для розроблення	Конституція України, Бюджетний кодекс України, Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні», Закон України від 15.09.1995 № 324/95-ВР «Про туризм», Закон України від 08.06.2000 № 1805-III «Про охорону культурної спадщини», Закон України від 27.01.1995 № 32/95-ВР «Про бібліотеки та бібліотечну справу», Закон України від 22.06.2000 № 1841-III «Про позашкільну освіту», Закон України від 08.09.2005 № 2866-IV «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», Закон України від 20.10.2014 № 1706-VII «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб».
Ініціатор розроблення Програми	Старобільська міська військова адміністрація Старобільського району Луганської області
Розробник програми	Відділ культури, туризму та охорони культурної спадщини Старобільської міської ради Луганської області (далі – Відділ культури, туризму та охорони культурної спадщини)
Відповідальний виконавець	Відділ культури, туризму та охорони культурної спадщини
Учасники Програми	Відділ культури, туризму та охорони культурної спадщини
Термін реалізації	2026 – 2027 роки

Перелік бюджетів, які беруть участь у виконанні програми	Бюджет Старобільської міської територіальної громади
Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, всього	В межах бюджетних призначень

2. Визначення проблеми

Культура – основа розвитку особистості та суспільства. У широкому тлумаченні вона включає в себе системи цінностей, традицій і вірувань та визначає спосіб життя особистості й суспільства в цілому. Основне завдання культурної спільноти – зберегти і продовжити надбані віками культурні, моральні і духовні цінності та адаптувати їх тривалість в нових умовах, а також створювати сприятливі умови для розвитку нових видів, жанрів, способів і засобів творення культурного продукту, без яких суспільство, нація, кожна окрема людина не можуть мати перспективи.

Програма спрямована на збереження нематеріальної культурної спадщини Старобільської міської територіальної громади, відзначення державних, національних свят і зумовлена необхідністю відновлення та удосконалення галузі культури, спрямування її на розвиток культурних традицій, збереження історичних цінностей, створення максимально сприятливих умов для творчого росту особистості, розкриття її здібностей, задоволення духовних і естетичних потреб, відродження народної творчості, популяризації національних звичаїв, обрядів, організацію повноцінного, змістовного дозвілля, культурного обслуговування населення.

Культурно-масові заходи – цілісна система відтворення творчого, інтелектуального, духовного потенціалу та фізичного розвитку громади. Заклади культури – головні осередки, навколо яких існує культурне життя в місті та сільській місцевості. Мережа установ, що створюють умови для творчого розвитку особистості, підвищення культурного рівня, естетичного виховання громадян, доступності освіти у сфері культури та задоволення культурних потреб жителів громади, включала станом на початок 2022 року: 28 закладів культури. А саме:

1) комунальний заклад «Старобільська публічна бібліотека» Старобільської міської ради Луганської області, структурними підрозділами якого є 1 – міська бібліотека для дітей, 1 – дитячо-юнацька бібліотека-філія та 11 філій у сільській місцевості;

2) комунальний заклад «Міський Будинок культури імені Тараса Григоровича Шевченка», що об’єднує 11 філій у сільській місцевості;

3) Старобільська мистецька школа Старобільської міської ради Луганської області – 1;

4) комунальний заклад «Парк культури та відпочинку» Старобільської міської

ради Луганської області – 1.

На початку 2022 року в клубних закладах громади діяли 84 клубних формувань для різновікових груп населення: 56 аматорських колективів, в яких займались 578 чоловік, та 25 клубів за інтересами, в яких займались 323 учасника. Почесне звання «народний» аматорський колектив мають 10 аматорських творчих колективів, в яких займались 123 мешканця громади.

Старобільська мистецька школа – заклад культури, який є базою для формування музичного світогляду маленьких мешканців громади. Учні мистецької школи брали участь у різноманітних конкурсних заходах, не тільки міського і обласного, а й Всеукраїнського і міжнародного рівнів, здобуваючи призові місця.

У 2021 році бібліотеками громади користувалися понад 13,1 тисяч мешканців громади, за рік працівниками бібліотек проводилося понад 2850 заходів для різних категорій населення.

Пам'ятки культурної спадщини місцевого, національного чи всесвітнього значення – є світовим культурним загальнолюдським надбанням, яке створювалося багатьма поколіннями. Відношення до пам'яток культурної спадщини, їх охорона та збереження – показник цивілізованості кожного суспільства. На території Старобільської міської територіальної громади знаходиться 151 об'єкт археології, 16 пам'яток історії та 21 пам'ятка архітектури.

З початку російського повномасштабного вторгнення на територію України Старобільська міська територіальна громада залишається під тимчасовою окупацією. Усі заклади культури Старобільської міської ради Луганської області припинили свою діяльність на підконтрольній українському уряду території. Водночас велика кількість мешканців громади вимушено переїхала у більш безпечні регіони України та за кордон. Для цих громадян важливо зберегти культурну локальну ідентичність, традиції, фольклор, творчі здобутки й культурні ініціативи.

Основними напрямками роботи у сфері культури сьогодні стало відновлення, збереження та популяризація національного культурного надбання, забезпечення доступності надання культурних послуг для жителів громади та інформаційна робота.

Проводиться робота зі збереження та відтворення традиційного характеру середовища та історичного ареалу міста Старобільськ, історичних надбань Старобільської міської територіальної громади, робота з фіксації та популяризації елементів нематеріальної культурної спадщини. Наприкінці 2023 року до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини було внесено елемент Старобільської міської територіальної громади «Традиція травництва Старобільського краю». У 2024 році до обласного інвентарю було внесено елемент нематеріальної культурної спадщини Старобільської міської територіальної громади «Традиції будівництва хати на Старобільщині. Обрядове дійство «Закладчина».

3. Цільові групи Програми

- мешканці громади, які були вимушені переїхати у більш безпечні регіони України та за кордон;
- внутрішньо переміщені особи;
- представники громадських та волонтерських організацій культурного напряму.

4. Основні напрями діяльності Програми

• *Аналітичний напрям*: ведення обліку та систематизації даних про елементи нематеріальної культурної спадщини Старобільської міської територіальної громади.

• *Координаційно-комунікаційний напрям*: підтримка зв'язку з мешканцями громади, організація онлайн та офлайн-зустрічей.

• *Культурно-освітній напрям*: проведення культурно-масових заходів, заходів з популяризації та збереження нематеріальної культурної спадщини громади, створення інформаційних кампаній.

• *Гендерно орієнтований підхід*: Забезпечення рівної участі всіх верств населення у плануванні культурних ініціатив.

5. Обсяги та джерела фінансування Програми

Фінансування Програми здійснюється в межах асигнувань, передбачених у бюджеті Старобільської міської територіальної громади на відповідний бюджетний період, та з інших джерел фінансування, незаборонених чинним законодавством України.

Ресурсне забезпечення Програми

Обсяг коштів, які пропонується залучити на виконання Програми	Усього витрат на виконання Програми (тис. грн.)		Всього витрат на виконання Програми (тис. грн.)
	2026 рік	2027 рік	
Усього, у тому числі	**33,80**	**33,80**	**67,60**
Бюджет Старобільської міської територіальної громади	33,80	33,80	67,60
Інші джерела (можливе залучення з інших джерел фінансування, не заборонених чинним законодавством України)	0,00	0,00	0,00

6. Очікувані результати Програми

• формування електронного банку даних культурної спадщини Старобільської міської територіальної громади;

• підвищення рівня обізнаності та культурної активності тимчасово переміщених мешканців громади;

• популяризація традицій Старобільської міської територіальної громади;

• зміцнення локальної ідентичності та формування ціннісного ставлення до нематеріальної культурної спадщини.

• забезпечення безбар'єрного гендерного балансу у культурних ініціативах Старобільської міської територіальної громади.

7. Строки та етапи виконання Програми

Програма реалізовується впродовж 2026 – 2027 років. У разі потреби до Програми вносяться зміни згідно із чинним законодавством.

8. Координація та контроль

Виконання програми покладається на Відділ культури, туризму та охорони культурної спадщини. Начальник Відділу культури, туризму та охорони культурної спадщини готує до 01 березня наступного року, за роком в якому реалізувалась програма, річний звіт по виконанню Програми. Контроль за виконанням програми покладається на заступника міського голови з питань діяльності виконавчих органів Старобільської міської ради Луганської області. Зміни та доповнення до програми вносяться її розробником за результатами моніторингової діяльності.

Начальник Відділу культури, туризму
та охорони культурної спадщини
Старобільської міської ради
Луганської області **Наталія АВРАМЕНКО**

Додаток 1
до Програми

Напрямки діяльності та заходи Програми

№ з/п	Зміст заходів	Термін виконання	Виконавці	Джерела фінансування	Обсяги фінансування по роках, тис. грн			Очікуваний результат
					Всього	2026	2027	
1. Збереження елементів нематеріальної культурної спадщини (далі – НКС)								
1.	Проведення етнографічних досліджень: інтерв'ю з носіями традицій, фото-та відеофіксація, створення первинних описів елементів нематеріальної культурної спадщини: -придбання електронних носіїв інформації (жорсткий зовнішній диск)	Червень	Відділ культури, туризму та охорони культурної спадщини	Бюджет Старобільської міської територіальної громади	6,00	не потребує фінансування	6,00	Відновлення та збереження життєдіяльності елементів НКС Старобільської міської територіальної громади
2.	Формування архіву елементів НКС: - придбання папок реєстраторів - придбання паперу офісного	Жовтень - грудень	Відділ культури, туризму та охорони культурної спадщини	Бюджет Старобільської міської територіальної громади	3,00	3,00	не потребує фінансування	Оцифрування та збереження інформації про традиції, обряди та звичаї мешканців громади
3.	Підготовка досьє для подання елементів НКС до обласного інвентарю та Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини України	2026-2027	Відділ культури, туризму та охорони культурної спадщини	Бюджет Старобільської міської територіальної громади	не потребує фінансування	не потребує фінансування	не потребує фінансування	Внесення елементів НКС до обласного інвентарю та Національного переліку елементів нематеріальної культурної

								спадщини України
4.	Проведення віртуальної виставки-презентації «Традиції, що живуть»	2026-2027	Відділ культури, туризму та охорони культурної спадщини	Бюджет Старобільської міської територіальної громади	не потребує фінансування	не потребує фінансування	не потребує фінансування	Підвищення рівня поінформованості населення щодо культурних практик громади
2. Популяризації нематеріальної культурної спадщини Старобільської міської територіальної громади: «Культура Старобільщини — код нашої ідентичності»								
1.	«Традиції, що єднають серця» – серія заходів зі збереження та популяризації НКС: - придбання буклетів; - придбання фотопаперу; - придбання сувенірної продукції (магніти, чашки, еко-торбинки, блокноти, тощо); - придбання мішечків для саше трав; -придбання паспарту для картин/фото; -придбання банеру з конструкцією; - придбання фоторамок	Лютий, червень, серпень, жовтень, листопад, грудень	Відділ культури, туризму та охорони культурної спадщини	Бюджет Старобільської міської територіальної громади	58,35	30,55	27,8	Зміцнення локальної ідентичності та формування ціннісного ставлення до НКС
2.	«Нематеріальна культурна спадщини Старобільської міської територіальної громади» – цикл освітніх лекцій	2026-2027	Відділ культури, туризму та охорони культурної спадщини	Бюджет Старобільської міської територіальної громади	не потребує фінансування	не потребує фінансування	не потребує фінансування	Підтримання громадянської стійкості через усвідомлення власної культурної основи та спадкоємності

								традицій в умовах тимчасової окупації території громади
3. Відзначення національних та державних свят і пам'ятних дат								
1.	Інформаційно просвітницька кампанія: підготовка та розміщення в інформаційному полі тематичних інформаційних матеріалів, відеороликів, віртуальних виставок, публікацій до національних та державних свят і пам'ятних дат	2026-2027	Відділ культури, туризму та охорони культурної спадщини	Бюджет Старобільської міської територіальної громади	не потребує фінансування	не потребує фінансування	не потребує фінансування	Популяризація національного культурного надбання та підвищення громадянської обізнаності населення в умовах відсутності інституційної інфраструктури
2.	Відзначення Дня Конституції України: - придбання примірників друкованих книг «Конституція України» - проведення онлайн-заходів	Червень	Відділ культури, туризму та охорони культурної спадщини	Бюджет Старобільської міської територіальної громади	0,25	0,25	не потребує фінансування	Підвищення рівня національної свідомості, громадянської активності та патріотизму серед населення; збереження історичної пам'яті та шанобливого ставлення до державних символів і традицій

								українського народу.
3.	Відзначення Дня Державного Прапора України: - проведення онлайн-заходів	Серпень	Відділ культури, туризму та охорони культурної спадщини	Бюджет Старобільської міської територіальної громади	не потребує фінансування	не потребує фінансування	не потребує фінансування	Підвищення рівня національної свідомості, громадянської активності та патріотизму серед населення; збереження історичної пам'яті та шанобливого ставлення до державних символів і традицій українського народу.
4.	Відзначення Дня Незалежності України: - проведення онлайн-заходів	Серпень	Відділ культури, туризму та охорони культурної спадщини	Бюджет Старобільської міської територіальної громади	не потребує фінансування	не потребує фінансування	не потребує фінансування	Підвищення рівня національної свідомості, громадянської активності та патріотизму серед населення; збереження історичної пам'яті та шанобливого ставлення до державних символів і

								традицій українського народу.
5.	Відзначення Дня міста Старобільська: - створення подяк в електронному вигляді з метою відзначення учасників онлайн-заходу	Вересень	Відділ культури, туризму та охорони культурної спадщини	Бюджет Старобільської міської територіальної громади	не потребує фінансування	не потребує фінансування	не потребує фінансування	Підвищення рівня культурної самоідентифікації мешканців;, консолідація громади навколо спільних культурних цінностей і традицій
4. Гендерно орієнтовна та безбар'єрна діяльність								
1.	Інформування про рівні можливості участі різних груп населення у заходах зі збереження та популяризації елементів нематеріальної культурної спадщини (формування розуміння «Традиція належить кожному»)	2026-2027	Відділ культури, туризму та охорони культурної спадщини	Бюджет Старобільської міської територіальної громади	не потребує фінансування	не потребує фінансування	не потребує фінансування	Формування уявлення про традиції громади як про цінність, що передається та підтримується усіма – без бар'єрів за статтю, віком чи станом здоров'я
2.	Адаптація створюваного онлайн-контенту про НКС Старобільської міської територіальної громади (віртуальні виставки, інформаційні матеріали, відео, тощо) до стандартів доступності: прості формулювання, субтитри,	2026-2027	Відділ культури, туризму та охорони культурної спадщини	Бюджет Старобільської міської територіальної громади	не потребує фінансування	не потребує фінансування	не потребує фінансування	Створення доступного інформаційного та візуального онлайн-контенту про елементи НКС, що сприяє збереженню

	великий шрифт і контрастні зображення							локальної ідентичності та культурної пам’яті громади

Начальник Відділу культури, туризму
та охорони культурної спадщини
Старобільської міської ради
Луганської області **Наталія АВРАМЕНКО**

Додаток 2
до Програми

Показники результативності Програми

№ п/п	Найменування заходів	Одиниця виміру	Вихідні дані на початок дії Програми	Етап виконання програми	
				2026 рік	2027 рік
1	2	3	4	5	6
І. Показники затрат					
1	Проведення етнографічних досліджень: інтерв'ю з носіями традицій, фото-та відеофіксація, створення первинних описів елементів НКС	тис. грн	Розрахунок	0,00	6,00
2	Формування архіву елементів НКС	тис. грн	Розрахунок	3,00	0,00
3	Підготовка досьє для подання елементів НКС до обласного інвентарю та Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини України	тис. грн	Не потребує фінансування	0,00	0,00
4	Проведення віртуальної виставки-презентації «Традиції, що живуть»	тис. грн	Не потребує фінансування	0,00	0,00
5	«Традиції, що єднають серця» – серія заходів зі збереження та популяризації НКС	тис. грн	Розрахунок	30,55	27,8
6	«Нематеріальна культурна спадщини Старобільської міської територіальної громади» – цикл освітніх лекцій	тис. грн	Не потребує фінансування	0,00	0,00
7	Інформаційно просвітницька кампанія: підготовка та розміщення в інформаційному полі тематичних інформаційних матеріалів, відеороликів, віртуальних виставок, публікацій до національних та державних свят і пам'ятних дат	тис. грн	Не потребує фінансування	0,00	0,00
8	Відзначення Дня Конституції України	тис. грн	Розрахунок	0,25	0,00
9	Відзначення Дня Державного Прапора України	тис. грн	Не потребує фінансування	0,00	0,00

10	Відзначення Дня Незалежності України	тис. грн	Розрахунок	0,00	0,00
11	Відзначення Дня міста Старобільська	тис. грн	Не потребує фінансування	0,00	0,00
12	Інформування про рівні можливості участі різних груп населення у заходах зі збереження та популяризації елементів НКС (формування розуміння «Традиція належить кожному»)	тис. грн	Не потребує фінансування	0,00	0,00
13	Адаптація створюваного онлайн-контенту про НКС Старобільської міської територіальної громади (віртуальні виставки, інформаційні матеріали, відео, тощо) до стандартів доступності: прості формулювання, субтитри, великий шрифт і контрастні зображення	тис. грн	Не потребує фінансування	0,00	0,00
	Разом	тис. грн		33,80	33,80
II. Показники продукту					
1	Кількість заходів	шт	Звітність	13	13
III. Показники ефективності					
1	Середня вартість одного заходу	тис. грн	Розрахунок	2,60	2,60
IV. Показники якості					
1	Забезпечення виконання заходів	%	Розрахунок	100	100

Начальник Відділу культури, туризму
та охорони культурної спадщини
Старобільської міської ради
Луганської області **Наталія АВРАМЕНКО**